

1. ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΤΑΡ ΟΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΜΙΑΣ ΠΟΛΥΚΥΜΑΝΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 03/12/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 03/12/2023

Σελίδα: 24

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΑΠΟΨΗ

Κύπρος - Κατάρ: οι ευκαιρίες μιας πολυκύμαντης σχέσης

Του ΓΑΒΡΙΗΛ ΧΑΡΙΤΟΥ

Το Κατάρ αναδεικνύεται βασικός συντονιστής της διεθνούς προσπάθειας να παρταθεί η εκκευρία Ισραήλ - Χαμάς και να απελευθερωθούν όσο το δυνατόν περισσότεροι Ισραηλινοί αιχμάλωτοι, χωρίς να αποκλείεται μια κατάπαυση πυρός μακράς διάρκειας. Με βάση αυτό το δεδομένο και με αφορμή την ανθρωπιστική πινακίδα του πολέμου στη Γάζα, ο Κύπριος Πρόεδρος Νίκος Χριστοδουλίδης επισκέφθηκε στις 26-27/11 την Ντόχα για να προωθήσει τον σχεδιαζόμενο θαλάσσιο διάδρομο μεταφοράς ανθρωπιστικής βοήθειας στους Παλαιστινίους αμάχους.

Ωστόσο, ανεξαρτήτως των εξελίξεων στη Γάζα, η επίσκεψη Χριστοδουλίδη στο Κατάρ στόχευε στην εμβάθυνση των διμερών σχέσεων, που τα τελευταία χρόνια γνώρισαν ενδιαφέρουσες διακυμάνσεις, κυρίως λόγω της στρατηγικής συνεργασίας Ντόχας - Αγκυρας. Πέρα από τα καταριανά κεφάλαια που επενδύθηκαν στην τουρκική αγορά

Ο κομβικός ρόλος που επιδιώκει να αποκτήσει η Κυπριακή Δημοκρατία, με αφορμή την ανθρωπιστική κρίση στη Γάζα, αποτελεί δήλωση διεθνούς νομιμοποίησης και επιβεβαίωσης της μοναδικότητάς της.

—εξέλιξη που σχετίζεται με τον γνωστό οικονομικό ανταγωνισμό μεταξύ Κατάρ και Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων—, από τον Οκτώβριο του 2015 η Τουρκία διατηρεί στο Κατάρ στρατιωτική βάση, γεγονός που είχε τότε προβληθεί ως «επιστροφή της τουρκικής βάσης στο Κατάρ είχαν συμπεσει τόσο με τη διπλωματική κρίση που αντιμετώπιζε η Ντόχα με τη Σαουδική Αραβία, το Μπαχρέιν και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, όσο και με τις προβληματικές σχέσεις

Αγκυρας - Ριάντ. Παράλληλα, η Ντόχα δεν ξεχνάει την εικόνα των οσσοαραβικών στρατευμάτων, όταν τον Μάρτιο του 2011 προήλθαν στο γειτονικό Μπαχρέιν, κατόπιν πρόσκλησης του μονάρχη του, για να κατασταλεί η «Αραβική Άνοιξη», και μέχρι σήμερα θεωρεί ότι είναι χρήσιμη μία πρόσθετη (μουσουλμανική) ασπίδα προστασίας, πέραν των αμερικανικών στρατευμάτων που σταθμεύουν μόνιμα στην κατარიανή χερσόνησο.

Εκτοτε, η στρατηγική συνεργασία Τουρκίας - Κατάρ έδειχνε να επεκτείνεται και στο Κυπριακό, όταν η Αγκυρα άρχισε δειλά να προωθεί τη «λύση των δύο κρατών». Η αποκάλυψη του σκανδάλου των Cyprus Papers από το δίκτυο Al Jazeera τον Αύγουστο του 2020, εξελήφθη στη Λευκωσία ως μία τουρκικής εμπνεύσεως προσπάθεια να εκτεθεί το ελληνοκυπριακό πολιτικό σύστημα ως «ακατάλληλο να διαχειριστεί τίμη» ένα «ενιαίο κυπριακό μέλλον», προσδίδοντας πρόσθετα επιχειρήματα στην αναθεωρημένη τουρκική επικριματολογία για την επιλυ-

ση του Κυπριακού. Η κυπριακή αντίδραση αποδείχθηκε ευφυής, κινητοποιώντας το εγχώριο δικαστικό σύστημα με διάθεση αυτοκριτικής. Στη συνέχεια, αξιολοποίησε το δεδομένο ότι τόσο η Κυπριακή Δημοκρατία, όσο και το Κατάρ αντιλαμβάνονται την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας ως «διπλωματικό εργαλείο».

Με αυτήν τη συλλογιστική, τα αποκαλυπτικά ρεπορτάζ του Al Jazeera ερμηνεύθηκαν από την κυπριακή διπλωματία ως «έμμεσο αίτημα» των Κατარიανών για επέκταση της επιχειρηματικής τους παρουσίας στην Κύπρο. Αλλωστε, ήταν ακόμα νωπές οι μνήμες της αιχμής απόπειρας των Κατარიανών να επενδύσουν στην Ελλάδα της κρίσης, ενώ η Κύπρος αναδεικνυόταν ως εξίσου συμφέρουσα εναλλακτική. Έτσι, τον Δεκέμβριο του 2021 το Κατάρ εγκαινίασε την προεβία του στη Λευκωσία, αποδεικνύοντας εμπράκτως ότι λαμβάνει αποδοχές από τις τουρκικές δικοτομικές επιδιώξεις. Από την άλλη, δεν πρέπει να θεωρείται τυχαίο ότι ακριβώς ένα μήνα πριν από τα εγκαινία της καταρι-

ανής προεβίας στη Λευκωσία, τα ΗΑΕ ανακοίνωσαν επενδύσεις 10 δισ. δολαρίων στην τουρκική αγορά, τη στιγμή που η ψυχρότητα Κύπρου - Κατάρ λάμβανε τέλος.

Ο πόλεμος Ισραήλ - Χαμάς ανέδειξε την ανθρωπιστική κρίση στη Γάζα, ενεργοποιώντας τα τουρκικά ισλαμιστικά ανακλαστικά. Η Κύπρος, από την άλλη, έχει εμπεδώσει τα μαθήματα που έλαβε τον Μάιο του 2010, όταν η Αγκυρα θέλησε να αξιοποιήσει την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στη Γάζα με τον στολισμό του «Mavi Marmara», που προηγουμένως θα στάθμευε στο κατεχόμενο λιμάνι της Αμμοχώστου, σε μια προσπάθεια διεθνούς νομιμοποίησης της «ΤΔΒΚ». Είναι φανερό ότι η κυπριακή πρωτοβουλία του θαλάσσιου διαδρόμου καλείται να αποτρέψει ενδεχόμενη επανάληψη παρόμοιας τουρκικής μεθόδευσης — ενόψει μάλιστα του 2024, χρονιά κατά την οποία εκτιμάται ότι η Αγκυρα θα εντεινεί τις προσπάθειες να νομιμοποιήσει την «ΤΔΒΚ» με αφορμή τη συμπλήρωση 50 ετών από την εισβολή του 1974.

Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο κομβικός ρόλος που επιδιώκει να αποκτήσει η Κυπριακή Δημοκρατία, με αφορμή την ανθρωπιστική κρίση στη Γάζα, δεν αποτελεί μια απλή «υπόθεση γοήτρου». Αποτελεί δήλωση διεθνούς νομιμοποίησης και επιβεβαίωσης της μοναδικότητάς της. Και ο συντονιστικός ρόλος του Κατάρ σε αυτόν τον πόλεμο αποτελεί ιδιαίτερη σημασία για τις κυπριακές επιδιώξεις.

Ήδη από την τρίτη μέρα του πολέμου, Κατάρ και Ισραήλ φέρονται να συμφωνούν με την κυπριακή πρωτοβουλία, όπως διέρρησε σε έγκυρα ισραηλινά ΜΜΕ. Τιποτα όμως δεν επιτυγχάνεται χωρίς εγγυήσεις. Μετά την επίσκεψη Χριστοδουλίδη στην Ντόχα, επίκειται αντιπροσωπεία Κατარიανών επενδυτών στο νησί και η Λευκωσία αναμένει να δει τις προοπτικές της να ευδοκάνονται.

Ο κ. Γαβριήλ Χαρίτος διδάσκει Ιστορία των Πολιτικών Σχέσεων Ελλάδας - Ισραήλ - Κύπρου στο Πανεπιστήμιο Μπεν Γκουριόν και στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Είναι εμεντής του **ΕΝΑΝΕΜ**.